

Scenă din actul III

SCENOGRAFIA ÎN SPECTACOL

Teatrul de Stat din Bacău: *Dacă vei fi întrebat* de Dorel Dorian

Scenografiile Toni Gheorghiu și Sergiu Singer au conceput decorul piesei *Dacă vei fi întrebat* cu o multitudine de puncte de joc, strînse în jurul elementului central: cabinetul judecătorului Barbu Dragomir. Printr-o manevră scenică foarte simplă, cu un element-două care să dea spațiului scenic valori noi, ei au creat piesei cadrul cel mai potrivit pentru rapidele reconstituiri, pe care le cere textul. Această contribuție a scenografilor a dat roade. În primul rînd, ea a avut darul să strîngă și să organizeze logic și coerent conflictul dramatic, să ierarhizeze valoric momentele și personajele, să sublinieze în același timp premisele conflictului. Nu putem fi de acord însă, cu folosirea luminii în acest spectacol, cu distribuirea sarcinilor ei regizoral-scenografice. Abuzul de întuneric, de semiobscuritate, nu a priit nici jocului actoresc, nici valorificării decorului. Dar de această problemă răspunde în egală măsură și regia. Datorită soluțiilor plastice, sarcina regiei (I. G. Russu) a fost mult ușurată — putînd fi concentrată asupra muncii cu actorii pentru dezvoltarea caracterelor. În mod pozitiv s-au conturat pe planul diferențierii sociale cele două categorii de personaje. De o parte, clanul Roznovanilor și al celor ce mișună în jurul lor (Enăchescu, Walter); aici trebuie spus că regia a ales linia caricaturizării excesive, dezumanizînd personajele, schematizîndu-le. (Un exemplu de atare joc șarjat, cu efecte ieftine, a dovedit Mihai Stoicescu (Mihai Roznovanu) a cărui apariție în final a împovărat scena și cu unele momente melodramatice nejustificate de text.) De cealaltă parte, s-a conturat grupul muncitorilor, al comu-

niștilor, în frunte cu Marin Străuț și Panait Vancea, — a căror interpretare trebuie subliniată. Ea a dus la relevarea unor valori ale textului, insuficient exploatate, de pildă, în spectacolul Teatrului Municipal, Ion Niculescu-Brună (Marin Străuț) a dat un relief scenic deosebit luptătorului comunist, o pondere plină de conținut atitudinilor sale, savoaarea înțelepciunii populare învăluindu-i replicile. Aceeași prezentare a lumii interioare a personajului a operat-o și Costel Constantinescu în rolul lui Panait Vancea. Adâncind trăsăturile, fugar schițate ale personajului, actorul a compus un om cu un caracter individualizat de muncitor, de luptător ferm, cu o remarcabilă simplitate de mijloace. Scena din adăpostul în care este aruncat Vancea, după maltratarea sa, rămâne în memoria spectatorilor ca un moment important în dezvoltarea conflictului și a caracterizării celui care avea să fie victima crimei.

La completarea unei atmosfere specifice momentului istoric respectiv, a contribuit prezența plină de prosepime a actriței Kitty Stroescu (Cernica Rareș) care a dovedit, fără ostentație, dăruire sinceră și candoare firească. La mijloc, între cele două lumi, mai mult sau mai puțin lămurite asupra drumului către dreptatea și adevărul epocii, stau trei personaje: inginerul Armașu, Elena și judecătorul Barbu Dragomir. Vasile Hașiganu s-a străduit să redea dezorientarea inginerului Armașu, scepticismul, în fața justiției, tulburarea reală în fața adevărilor spuse de muncitorul Vancea. Totuși, datele rolului n-au fost suficient adâncite, jocul actorului negăsind întotdeauna răsunet în conștiința spectatorului. Aceeași senzație de neîncredere în existența, în autenticitatea personajului o transmite și Liliana Russu (Elena), participantă la concurs. Asemenea interpretări, în care posibilitățile actorului nu sînt pe deplin valorificate, dovedesc o muncă nefinisată a regizorului cu interpreții, o lipsă de exigență care, înlăturate, pot duce neîndoișor la creșterea în măiestrie a colectivului.

Nu întâmplător, l-am lăsat la urmă pe Ion Buleandră (Barbu Dragomir), participant în concurs, căci sarcina sa în acest spectacol era deosebit de dificilă. Paralel cu evoluția judecătorului Dragomir, și în funcție de clarificarea poziției sale ideologice, se reconstituie elementele conflictului dramatic, se stabilește greutatea hotărîtoare a întrebărilor de conștiință pentru fiecare personaj în parte. Tînărul actor a compus figura unui intelectual entuziast, strîns legat de clasa muncitoare, dăruit idealurilor ei — în linii expresive și cu contur luminos. A lipsit însă jocului său subtila desfășurare de nuanțe la care rolul obligă implicit — ironia superioară la adresa lumii burgheze, marcarea evoluției ascendente a personajului, hotărîtoare în exprimarea mesajului piesei. Dintru început angajat pe poziții ferme, dintru început lămurit asupra evoluției anchetei, Ion Buleandră nu a explicat suficient de artistic spectatorului, transformarea intelectualului cinstit într-un luptător pentru cauza clasei muncitoare.

Insistînd asupra interpretărilor actricești, asupra perspectivei rolurilor, luminîndu-le (la propriu și la figurat — căci întunericul de pe scenă e departe de a crea ambianța cea mai favorabilă desfășurării piesei), colectivul Teatrului de Stat din Bacău va putea transforma acest spectacol în bună parte realizat, într-unul valoros.

Mira Iosif

UN SPECTÁCOL DE COMPOZIȚII

Teatrul Național „I. L. Caragiale”: *Cei din urmă* de Maxim Gorki

Ca și celelalte drame gorkiene, *Cei din urmă* nu este o simplă dramă familială, ci una socială, istorică, în centrul căreia este înfățișat tabloul lamentabil al descompunerii uneia din clasele muribunde ale Rusiei prerevoluționare: nobilimea.

Pe „cei din urmă” reprezentanți ai nobilimii ruse, Gorki îi recunoaște, și nu întâmplător, în sinul familiei Kolomițev, funcționari ai poliției, ai aparatului de represiune al autocrației țariste. Pe „cei din urmă” lachei ai ultimului țar, Gorki îi surprinde adunați în birlogul Kolomițevilor, unde își consumă, dezumanizați, ultimele clipe, încercînd prin noi crime să supraviețuiască, cuprinși de ură, dar mai ales de spaimă, în fața avîntului revoluționar.